EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2019 07 02
COM(2019) 334 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl tolesnių priemonių, susijusių su 2017 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimu (santrauka)

TOLESNIŲ PRIEMONIŲ, SUSIJUSIŲ SU PRAŠYMAIS, PATEIKTAIS EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOSE DĖL 2017 FINANSINIŲ METŲ BIUDŽETO ĮVYKDYMO PATVIRTINIMO IR TARYBOS REKOMENDACIJOJE DĖL 2017 FINANSINIŲ METŲ BIUDŽETO ĮVYKDYMO PATVIRTINIMO, ATASKAITA

ĮVADAS

2019 m. kovo 26 d. Europos Parlamentas, remdamasis Tarybos rekomendacija, suteikė Komisijai 2017 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimą. Rezoliucijoje dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo Parlamentas apsvarstė ne tik finansinį 2017 m. biudžeto valdymą ir programų bei politikos įgyvendinimo rezultatus, bet taip pat įvertino Europos Parlamento pastangas 2014–2019 m. kadencijos laikotarpiu Komisijoje ir valstybėse narėse sukurti patikimas finansų valdymo struktūras.

Šiuo laikotarpiu Europos Parlamentas ir Taryba pripažino svarbius laimėjimus:

- Europos Parlamente, Taryboje, Europos Audito Rūmuose ir Komisijoje **daugiau dėmesio skiriama programų ir politikos įgyvendinimo rezultatams**. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija ES biudžeto veiklos rezultatų planą įvertino kaip pažangiausią tarp savo narių. Metinėse integruotosiose finansinėse ir atskaitomybės ataskaitose Komisija pagerino veiklos rezultatų pateikimą. Šis didesnis dėmesys veiklos rezultatams buvo atspindėtas biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūroje; diskusijose šiuo klausimu daugiau dėmesio nei anksčiau buvo skiriama rezultatams, kurių pasiekta vykdant ES biudžetą.
- **Europos Audito Rūmai pripažino, kad ES finansų valdymas nuolat gerėja**, ir paskelbė – antrą kartą nuo tada, kai 1994 m. pradėjo teikti metinį patikinimo pareiškimą, – sąlyginę, o ne neigiamą nuomonę dėl mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo.
- Europos Audito Rūmai ir toliau skelbė **teigiamas audito nuomones dėl ES biudžeto metinių ataskaitų ir pajamų**.
- 2017 finansiniais metais **bendras išlaidų klaidų lygis sumažėjo iki 2,4 proc.** (palyginti su 3,1 proc. 2016 m., 3,8 proc. 2015 m. ir 4,4 proc. 2014 m.).
- Teise į išmoką grindžiami mokėjimai (pavyzdžiui, mokėjimai, susiję su tiesiogine pagalba ūkininkams, programos „Erasmus“ studentams, parama trečiųjų šalių biudžetui ir ES darbuotojų darbo užmokesčiais), kurie **2017 m. sudarė daugiau kaip pusę mokėjimų iš ES biudžeto, nebuvo reikšmingai paveikti klaidų**.
- **Susitarta dėl naujo ES finansinio reglamento**, kuriame, *inter alia*, nustatytos paprastesnės taisyklės, sustiprintas bendras audito metodas ir pagerintas atskaitomybės ataskaitų teikimas.

Šie **teigiami pokyčiai atspindi nuolatinį ir konstruktyvų** Europos Parlamento, Tarybos, Komisijos ir Europos Audito Rūmų **bendradarbiavimą**.

Per 2019 m. kovo 26 d. plenarinio posėdžio diskusijas Europos Parlamento pranešėja dėl Komisijos ir vykdomųjų įstaigų 2017 m. ES bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo Ayala Sender pabrėžė, kad svarbu kartu mokytis, siekiant

užtikrinti, kad Sąjungos biudžetas būtų vykdomas, kaip numatyta (tiek prioritetų, tiek teisėtumo ir tvarkingumo atžvilgiais).

Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė, atstovaujama G. Ciambos, pažymėjo, kad *Europos Parlamentas ir Taryba, atrodo, apskritai laikosi tokio pat požiūrio. Palankiai vertiname teigiamus pokyčius, kuriuos visi gali pamatyti, ir norime, kad geras valstybių narių valdžios institucijų, Komisijos ir Audito Rūmų darbas būtų tęsiamas ir toliau tobulinamas. Turime nusiųsti aiškų signalą Europos piliečiams ir mokesčių mokėtojams, kad ES lėšos naudojamos atsakingai ir atskaitingai*.

Europos Audito Rūmų pirmininko K. H. Lehne teigimu, Europos Parlamento priimti sprendimai dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo jokiu būdu nėra grindžiami visiška veiksmų laisve – jie yra ilgesnio bendradarbiavimo proceso dalis.

Biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra visiems suinteresuotiesiems subjektams suteikiama galimybė atsižvelgti į ankstesnius pokyčius, nustatyti gerąją patirtį ir trūkumus, siekiant toliau gerinti finansų valdymą ir pasiekti geresnių rezultatų ES biudžeto srityje.

Praeityje įgyta patirtis (pavyzdžiui, vykdant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūras, rengiant Europos Audito Rūmų ir Komisijos vertinimus) buvo įtraukta į Komisijos pasiūlymų dėl kitos daugiametės finansinės programos projektą, siekiant pagerinti veiklos rezultatų planą, toliau paprastinti taisykles ir spręsti naujus uždavinius, šiuo tikslu diegiant modernius finansavimo šaltinius, taip pat stiprinant ES biudžeto apsaugą nuo visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų.

Vykdant 2017 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą Europos Parlamentas ir Taryba Komisijai pateikė prašymus, kuriuose daugiausia dėmesio skyrė:

- programų ir politikos įgyvendinimo rezultatams;
- atskaitomybės ataskaitų teikimui, įskaitant klaidų lygio apskaičiavimo metodiką;
- Europos finansavimo lėšų įsisavinimui;
- kitiems konkretiems klausimams, kaip antai interesų konfliktams.

Šioje ataskaitoje Komisija nagrinėja pagrindinius prašymus dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo. Tai yra 2018 m. integruotųjų finansinių ir atskaitomybės ataskaitų teikimo dalis. Išsamesni atsakymai į konkrečius Europos Parlamento ir Tarybos prašymus dėl 2017 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo, įskaitant prašymus, pateiktus dėl Europos Audito Rūmų specialiųjų ataskaitų, bus paskelbti vėliau.

1. PROGRAMŲ IR POLITIKOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Europos Parlamentas ir Taryba pabrėžė, kad **2017 m. ES biudžeto lėšomis buvo sėkmingai remiamas ES prioritetų ir politikos įgyvendinimas**, papildant valstybių narių išteklius.

Kaip minėjo Europos Parlamentas, tai visų pirma pasakytina apie programą „Horizontas 2020“, Europos Sąjungos įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programą (COSME), Sanglaudos fondą ir Europos regioninės

plėtros fondą, kaimo plėtros programas, taip pat Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondą ir humanitarinę pagalbą 80 skirtingų šalių.

Europos Parlamentas ir Taryba paragino Komisiją pagerinti ataskaitų, susijusių su tuo, kaip ji naudojasi informacija apie veiklos rezultatus, teikimą. **Veiklos rezultatų ataskaitose Komisija teikia naujausią informaciją apie veiklos rezultatus ir vis daugiau dėmesio skiria duomenų kokybei ir ataskaitų, susijusių su tuo, kaip naudojama informacija apie veiklos rezultatus, teikimui.** Pavyzdžiui, su dabartinėmis programomis susijusių veiklos auditų išvados, programų stebėsena ir laikotarpio vidurio vertinimai buvo įtraukti į visapusišką išlaidų peržiūrą, pridedamą prie Komisijos pasiūlymų dėl būsimos daugiametės finansinės programos, ir į sektorių programas, siekiant užtikrinti, kad įgyvendinant būsimas programas daugiau dėmesio būtų skiriama veiklos rezultatams. Šis prašymas buvo visiškai įgyvendintas 2019 m. birželio 25 d. patvirtinus metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą.

Be to, programų suvestinėse, pridedamose prie pasiūlymo dėl 2020 m. ES biudžeto projekto, Komisija pateikė išsamią informaciją apie kiekvienos programos įgyvendinimo rezultatus. Šią informaciją biudžeto valdymo institucija turėtų naudoti priimdama sprendimus.

Kitos daugiametės finansinės programos laikotarpiu Komisija pasiūlė daugiau dėmesio skirti visų programų įgyvendinimo rezultatams, nustatant aiškesnius tikslus ir sutelkiant dėmesį į mažesnį aukštos kokybės veiklos rezultatų rodiklių skaičių. Taip bus lengviau stebėti ir vertinti rezultatus bei imtis atitinkamų veiksmų.

Pasiūlymas dėl kitos daugiametės finansinės programos supaprastintas, sumažintas programų skaičius, o pavieniai finansavimo šaltiniai sujungti į naujas integruotas programas. Siūlyta sutvirtinti ryšį tarp Europos semestro ir sanglaudos finansavimo, o vykdant bendrą žemės ūkio politiką daugiau dėmesio bus skiriama ne reikalavimų laikymuisi ir taisyklėms, o rezultatams ir veiksmingumui, pavyzdžiui, nustatant valstybėms narėms skirtus strateginius planus.

Pagrindiniai Europos Parlamento ir Tarybos prašymai dėl būsimos žemės ūkio, sanglaudos, migracijos ir mokslinių tyrimų politikos yra šiuo metu vykstančių derybų dėl naujos kartos daugiamečių finansinių programų dalis.

2. ATSKAITOMYBĖS ATASKAITŲ TEIKIMAS

Integruotųjų finansinių ir atskaitomybės ataskaitų teikimas yra svarbus su ES finansais susijusio atskaitomybės proceso elementas. Šiose ataskaitose pateikiama išsami informacija apie įgyvendinimą, veiksmingumą, rezultatus, patikimą finansų valdymą ir ES biudžeto apsaugą. Jos apima – kaip nustatyta 2018 m. Finansiniame reglamente – galutines konsoliduotąsias ataskaitas, metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, metinę vidaus auditų ataskaitą, ilgalaikę būsimų gaunamų ir netenkamų pinigų srautų prognozę, apimančią ateinančius penkerius metus, Sąjungos finansų vertinimą pagal pasiektus rezultatus ir ataskaitą dėl tolesnių priemonių, susijusių su biudžeto įvykdymo patvirtinimu.

Teikiant 2018 finansinių metų ataskaitas bus nagrinėjami keli Europos Parlamento ir Tarybos prašymai, susiję, *inter alia*, su ilgalaikiu prognozavimu, veiklos rezultatų ataskaitų teikimu ir klaidų lygių pateikimu.

Komisija turi tvirtą atitikties užtikrinimo sistemą. Jos metinėje valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje pateikiamas kiekvieno jos padalinio klaidų lygis metinėse veiklos ataskaitose ir visose politikos srityse. Šie klaidų lygiai apskaičiuojami pagal nuoseklią metodiką, atsižvelgiant į tai, kad teisinės sistemos, valdymo aplinka ir kiti ypatumai įvairiose politikos srityse skiriasi. Vykdant ES biudžetą taikomos daugiametės vidaus kontrolės sistemos, kuriomis siekiama išvengti klaidų ir jas aptikti prieš atliekant mokėjimus, taip pat atlikti pataisas, jeigu atlikus mokėjimus nustatoma klaidų. Komisija teikia visą informaciją suinteresuotiesiems subjektams, nurodydama du rodiklius: riziką atliekant mokėjimą (prieš pataisas) ir riziką užbaigiant programą (po pataisų). Komisijos, kaip ES lėšų valdytojos, tikslas – užtikrinti, kad baigus vykdyti programą ir atlikus visus patikrinimus, likutinis klaidų lygis neviršytų 2 proc.

Komisija toliau stengsis gerinti ir racionalizuoti savo rezultatų pateikimą visų generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose, programų suvestinėse, pridedamose prie biudžeto projekto, ir Komisijos patvirtintoje metinėje valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje. Šiomis aplinkybėmis Komisija taip pat atsižvelgia į Europos Audito Rūmų rekomendacijas.

Komisija yra visiškai skaidri nustatytų trūkumų atžvilgiu. Jie aiškiai išdėstyti visų generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose pateiktose išlygose. Kai generalinis direktorius pateikia išlygą, jis taip pat turi parengti veiksmų planą, skirtą susijusiems trūkumams pašalinti. Tačiau pasidalijamojo valdymo atveju valstybės narės turi parengti veiksmų planus, atsižvelgdamos į atitinkamo generalinio direktoriaus metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas išlygas.

Rengiant metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, remiamasi metinėmis veiklos ataskaitomis, programų suvestinėmis ir vertinimo ataskaitomis. Šios ataskaitos nuolat tobulinamos, remiantis, *inter alia*, Komisijos vidaus audito tarnybos, Europos Audito Rūmų, Europos Parlamento ir Tarybos grįžtamąja informacija.

Galiausiai Komisija palaiko nuolatinį dialogą su Europos Audito Rūmais dėl galimo klaidų lygio vertinimo ir pateikimo metodikos tobulinimo bei ES biudžeto lėšomis finansuojamų programų rezultatų pateikimo.

Kalbant apie Europos Parlamento ir Tarybos prašymą dėl **neapibrėžtųjų įsipareigojimų**, ES metinėse ataskaitose pateikiama išsami informacija apie esamus įsipareigojimus, įskaitant informaciją apie ES biudžeto poziciją, susijusią su biudžeto ir finansinės pagalbos programų garantijomis. Be to, remiantis 2018 m. Finansiniu reglamentu, nuo 2021 m. specialiame darbiniame dokumente, pridedamame prie biudžeto projekto, Komisija teiks tų įsipareigojimų tvarumo vertinimą.

Reaguodama į Europos Parlamento ir Tarybos prašymus teikti ataskaitas dėl **finansavimo, susijusio su pabėgėlių ir migracijos krize bei finansinėmis priemonėmis**, 2019 m. vasario mėn. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikė *ataskaitą dėl migracijos ir pabėgėlių krizei skirto finansavimo įgyvendinimo (2015–2017 m.)* ir toliau reguliariai ją teiks.

Kalbant apie prašymą pateikti **informaciją apie finansinių priemonių**, skirtų 2007–2013 m. daugiametei finansinei programai, **užbaigimą**, Komisija praneš apie pažangą, padarytą baigus vykdyti 2007–2013 m. veiksmų programas pagal galiojančius teisės aktus. Komisija praneš apie galutinius programavimo laikotarpio užbaigimo rezultatus, atsižvelgdama į atitinkamų generalinių direktoratų metines veiklos ataskaitas, pradedant nuo 2018 ataskaitinių metų. Ši ataskaita dėl programavimo laikotarpio užbaigimo apima sumą pagal veiksmų programas, kuri gali būti finansuojama užbaigiant programą, įskaitant, kai tinkama, finansinėms priemonėms skirtą sumą. Ji taip pat apima informaciją apie susigrąžinimus, jeigu jų yra, pagal veiksmų programas.

3. EUROPOS SĄJUNGOS LĖŠŲ ĮSISAVINIMAS

2017 m. metinėje ataskaitoje Europos Audito Rūmai daugiausia dėmesio skyrė „reste à liquider“ klausimui. Vėliau jis tapo svarbia diskusijų dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo tema. **„Reste à liquider“ yra dar neįvykdytų įsipareigojimų suma. Tai yra mechaninė pasekmė, susijusi su tuo, kad per tam tikrą daugiamečio biudžeto vykdymo laikotarpį įsipareigojimai paskirstomi gana tolygiai, o dauguma įsipareigojimų yra susiję su investicijomis, kurioms įgyvendinti reikia laiko, todėl mokėjimai perkeliami į programos laikotarpio pabaigą.** Projektų, trunkančių kelerius metus iki jų užbaigimo, atveju yra normalu, kad pradinių įsipareigojimų ir faktinių mokėjimų laikas nesutampa. Šis laiko skirtumas iš esmės priklauso nuo finansuojamų projektų trukmės ir kiekvienai programai taikomų taisyklių.

Europos Parlamentas nurodė, kad „reste à liquider“ labai padidėjo dėl, *inter alia*, vėlyvo 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos priėmimo, sunkumų įgyvendinant naujus reikalavimus ir pasikeitusių įsipareigojimų panaikinimo taisyklių sanglaudos politikos srityje (nuo N+2 iki N+3). Tai kartu su didesnėmis išankstinio finansavimo normomis prisidėjo prie lėtesnio ES lėšų įsisavinimo dabartinės daugiametės finansinės programos pradžioje. Komisija mano, kad labai svarbu 2019 m. rudenį laiku priimti kitą daugiametę finansinę programą, kad tos ankstesnės problemos nepasikartotų.

Taryba buvo susirūpinusi dėl rizikos, kad turimų mokėjimų asignavimų nepakaks visiems mokėjimams padengti, nors biudžeto lankstumas ir buvo padidintas siekiant patenkinti poreikius, susijusius su paskutiniais dabartinės daugiametės finansinės programos metais. Ji primygtinai paragino Komisiją nuolat tobulinti tiek mokėjimų įverčius, tiek stebėsenos mechanizmus, kad būtų galima valdyti šią riziką, numatyti tvarkingą išmokų mokėjimą ir užtikrinti nacionalinių įnašų nuspėjamumą.

Komisija nuolat stebi mokėjimų poreikių raidą, siekdama pagerinti biudžeto nuspėjamumą ir valdyti susijusią biudžeto riziką. Nuo 2015 m. Komisija teikia ES ilgalaikių mokėjimų poreikių metinę prognozę, kuri nuo 2018 m. pateikiama kaip metinė ES biudžeto gaunamų ir netenkamų pinigų srautų prognozės ataskaita. Šioje ataskaitoje pateikiama mokėjimų, reikalingų ES jau pasirašytiems neįvykdytiems įsipareigojimams (t. y. „reste à liquider“) padengti, taip pat mokėjimų naujiems įsipareigojimams, kurie dar turi būti prisiimti 5 metų laikotarpiui, padengti, kaip reikalaujama 2018 m. Finansiniame reglamente, prognozė.

Pagrindinis mokėjimų prognozės patikimumo ir stabilumo veiksnys – sanglaudos politikos įgyvendinimas, kuriam šiuo metu skiriama maždaug trečdalis ES biudžeto. Tai yra didžiausia išlaidų politikos, vykdomos pasitelkus diferencijuotuosius asignavimus, sritis. Ši politika įgyvendinama taikant pasidalijamąjį valdymą, todėl mokėjimų vykdymo ir prognozavimo tempas iš esmės priklauso nuo valstybių narių planavimo.

Pasiūlyme dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos Komisija siekė užtikrinti mokėjimų viršutinių ribų pakankamumą, taip pat stabilesnį ir nuspėjamesnį metinių biudžetų vykdymą. Visų pirma, siūlyta nustatyti tokias 2021–2027 m. mokėjimų viršutines ribas, kad būtų galima padengti ankstesnių metų neįvykdytus įsipareigojimus ir sustabdyti „reste à liquider“ augimą, taip pat sudaryti sąlygas sklandžiai pereiti prie naujos kartos išlaidų programų. Siekdama prisidėti prie stabilesnės ir nuspėjamesnės mokėjimų raidos, Komisija pasiūlė pritaikyti konkrečias sanglaudos politikos įgyvendinimo sąlygas (pavyzdžiui, vėl taikyti įsipareigojimų panaikinimo taisyklę N+2, sumažinti išankstinio finansavimo lygį, kad būtų išvengta susigrąžinamų sumų kaupimosi ir būtų skatinamas spartesnis įgyvendinimas).

Komisija taip pat pasiūlė toliau taikyti bendrosios mokėjimų maržos ir nenumatytų atvejų rezervo mechanizmus, kurie gali būti naudojami neviršijant bendros laikotarpio daugiametės finansinės programos mokėjimų viršutinės ribos, kad būtų galima reaguoti į galimus kraštutinius mokėjimų poreikių svyravimus. Šios priemonės pasirodė esančios naudingos siekiant valdyti mokėjimus visu finansinės programos laikotarpiu, pradedant jau 2014–2020 m. finansine programa.

Be to, **Komisija ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis**, siekdama užtikrinti, kad ES lėšos būtų įsisavinamos laiku pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą, ir teiks didelę paramą valstybėms narėms, įskaitant techninę pagalbą ir konsultavimo paslaugas, kad būtų pagerinti jų gebėjimai įgyvendinti ES fondus. Patirtis, įgyta vykdant Geresnio įgyvendinimo darbo grupės (įsteigta siekiant pagerinti ESI fondų įgyvendinimą ankstesniu laikotarpiu) veiklą, buvo įtraukta į programas, kurias vykdant dabartiniu laikotarpiu patiriama sunkumų. Siekiant pagerinti padėtį, glaudžiai bendradarbiaujama su atitinkamomis valstybėmis narėmis.

4. KONKRETŪS KLAUSIMAI

4.1. PAJAMOS

Europos Parlamentas pažymi, kad antrus metus iš eilės Biudžeto GD padarė **išlygą dėl Jungtinės Karalystės surinktų tradicinių nuosavų išteklių vertės**, nes minėta šalis Sąjungos biudžetui neskyrė muitų, kurių buvo išvengta importuojant tekstilę ir avalynę. Jis palankiai vertina 2018 m. kovo mėn. Komisijos pradėtą pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, susijusią su tolesniais veiksmais vengimo mokėti muitus byloje.

Po keleto teisinių veiksmų ir 2018 m. vasario mėn. gauto Jungtinės Karalystės atsakymo analizės 2019 m. kovo mėn. Komisija perdavė bylą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Nuo 2017 m. spalio mėn. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos pradėjo palaipsniui taikyti kai kurias Komisijos prašomas taisomąsias priemones, tačiau vis tiek atsisako skirti tradicinių nuosavų išteklių sumas į ES biudžetą.

Išanalizavus duomenis matyti, kad pradėjus taikyti taisomąsias priemones Jungtinėje Karalystėje smarkiai sumažėjo tradicinių nuosavų išteklių nuostoliai.

Europos Parlamentas taip pat ragina Komisiją tokiais atvejais dar kartą patvirtinti aiškų **poreikį užtikrinti tvirtesnį muitinės administracijų bendradarbiavimą valstybėse narėse**, siekiant išvengti žalos Sąjungos ir nacionaliniams biudžetams bei Sąjungos produktų standartams.

Komisija imasi veiksmų, kad išvengtų muitų nuostolių. Kai Komisija nustato, kad valstybių narių kontrolė yra neveiksminga ir lemia tradicinių nuosavų išteklių nuostolius, valstybės narės yra atsakingos už tuos nuostolius, o pavėluoto mokėjimo atveju taikomos labai didelės palūkanos. Nustačiusi pažeidimus, Komisija iškart imasi veiksmų.

Atsakomybė už muitų rinkimą visų pirma tenka valstybėms narėms. Todėl Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, siekdama užtikrinti nuoseklų ES muitų teisės aktų taikymą valstybėse narėse, kad būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai.

Europos Parlamentas taip pat ragina Komisiją **gerinti importo srautų stebėseną ir peržiūrėti esamą kontrolės sistemą** bei **geriau ją taikyti tikrinant valstybių narių apskaičiuotą svertinį vidurkį**, kurį valstybės narės pateikė savo PVM ataskaitose.

Kalbant apie stebėseną ir duomenų gavybą, prekybos apimtys didėja, o nacionalinės muitinės administracijos susiduria su finansiniais suvaržymais, todėl valstybės narės labiau nei kada nors anksčiau turi taikyti automatizuotą rizikos analizę, kad nustatytų problemiškiausias siuntas ir kartu sudarytų palankesnes sąlygas vykdyti teisėtą prekybą.

Visos valstybės narės jau gali naudotis automatizuota išorės prekybos stebėsenos priemone, kuria joms reguliariai teikiama naujausia informacija apie Komisijos vykdomą importo srautų ir importo kainų analizę (statistinių duomenų gavyba). Tačiau, siekdama padėti valstybėms narėms stiprinti savo kontrolės veiklą, Komisija pagal naująjį Sąjungos muitinės kodeksą ateinančiais metais gaus išsamesnių duomenų apie importą ir taip sudarys palankesnes sąlygas plačiau taikyti duomenų gavybos metodus.

Šiuo metu atliekama svertinio vidurkio apskaičiavimo kontrolės sistemos peržiūra, siekiant toliau derinti darbo dokumentus ir PVM tarifo svertinio vidurkio tikrinimo kontrolinį sąrašą. Šis prašymas turėtų būti įgyvendintas iki 2019 m. pabaigos.

4.2. INTERESŲ KONFLIKTAS

Parlamento rezoliucijoje Komisijos prašoma imtis tolesnių priemonių dėl konkretaus tariamo interesų konflikto Čekijoje atvejo ir apskritai aptarti šį klausimą su valstybėmis narėmis.

2018 m. Finansiniame reglamente nustatytos griežtesnės interesų konfliktų prevencijos ir sprendimo taisyklės. Jos galioja nuo 2018 m. rugpjūčio 2 d. Pirmą kartą jos taip pat aiškiai taikomos valstybėms narėms, valdančioms ES lėšas pagal pasidalijamojo valdymo principą. 2018 m. vykusiuose susitikimuose su valstybių narių valdžios institucijomis Komisija pateikė valstybėms narėms šių taisyklių įgyvendinimo gaires. Visos valstybės narės praneša Komisijai apie priemones, kurių imtasi siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi naujųjų taisyklių. 2019 m. balandžio 10 d. buvo surengta speciali konferencija dėl interesų konfliktų valdymo. Komisija ir toliau teikia gaires.

Kalbant apie konkretų atvejį Čekijoje, buvo atlikti išsamūs ES ir nacionalinės teisės aktų taikymo auditai. Audito procedūra vykdoma visapusiškai laikantis taikytinų taisyklių ir terminų, nustatytų atitinkamuose reglamentuose. Kaip atsargumo priemonė, siekiant apsaugoti ES finansinius interesus, jokie atitinkami mokėjimai iš ES biudžeto pagal Europos struktūrinius ir investicijų fondus neatliekami, kol padėtis nėra išaiškinama. Komisija nuolat informuos Europos Parlamentą, tinkamai atsižvelgdama į konfidencialumo reikalavimus.

4.3. DECENTRALIZUOTOS AGENTŪROS

Parlamento rezoliucijoje Komisija raginama stebėti agentūras, veikiančias pagal 3 išlaidų kategoriją, ir atkreipiamas dėmesys į Europos prieglobsčio paramos biuro valdymo trūkumus.

Komisija nėra tiesiogiai atsakinga už decentralizuotų agentūrų biudžeto valdymą. Todėl sprendimą dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo atskirai priima Europos Parlamentas, kad būtų atspindėtas jų, kaip atskirų juridinių subjektų, savarankiškumas. Tačiau pagal bendrą požiūrį į decentralizuotas agentūras Komisija stebi, kad agentūros veiktų laikydamosi Sąjungos taisyklių ir atsižvelgdamos į jos interesus.

Tokios stebėsenos mechanizmai buvo sustiprinti 2019 m. gegužės mėn. įsigaliojus naujajam finansiniam pagrindų reglamentui. Pagal naująsias taisykles agentūros įpareigojamos taikyti veiksmingą vidaus kontrolę, grindžiamą vidaus kontrolės sistema, kurią Komisija nustatė savo padaliniams; sukurti vidaus kontrolės sistemą, kad būtų sumažinta tam tikra biurų, esančių toli nuo pagrindinės buveinės, veiklos rizika; į programavimo dokumentą įtraukti strategiją, kaip išvengti problemų, dėl kurių buvo pateiktos svarbiausios audito rekomendacijos, pasikartojimo; teikti ataskaitas dėl vidaus kontrolės sistemos efektyvumo ir veiksmingumo. Kaip ir anksčiau, savo metinėje veiklos ataskaitoje agentūra nurodo tolesnes priemones, susijusias su visomis vidaus ir (arba) išorės audito rekomendacijomis, ir informuoja valdybą, kurioje yra Komisijos atstovų.

Kitos priemonės apima įpareigojimą agentūroms nedelsiant pranešti valdybai apie Europos Audito Rūmų, Vidaus audito tarnybos ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) nustatytus finansinius pažeidimus ir sukčiavimą. Komisija turi teisę gauti visą būtiną su biudžetu susijusią informaciją.

Kalbant apie Europos prieglobsčio paramos biuro valdymą, Komisija labai rimtai įvertino ir toliau labai rimtai vertina padėtį.

2018 m. Europos prieglobsčio paramos biuras parengė savo valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų šalinimo veiksmų planą ir aktyviai jį įgyvendina, reguliariai teikdamas ataskaitas Europos Parlamentui.

Komisija rėmė Europos prieglobsčio paramos biurą teikdama patarimus ir ekspertines žinias apie veiksmus, kurių imtasi (visų pirma viešųjų pirkimų, biudžeto ir įdarbinimo srityse).

Parlamentas palankiai įvertino Biuro veiksmų planą ir priemones.

Komisijos atstovas agentūros valdyboje ir toliau stebės, kad agentūra įgyvendintų veiksmų planą, kad ankstesni trūkumai būtų ištaisyti ir kad būtų imtasi tolesnių reikiamų priemonių.

4.4. EUROPOS STRATEGINIŲ INVESTICIJŲ FONDAS (ESIF)

Europos Parlamentas paragino Komisiją užtikrinti, kad pasirašydami paskolų susitarimus ESIF valdymo organai atsižvelgtų į tinkamą geografinę pusiausvyrą ir praneštų Parlamentui apie pasiektą pažangą.

ESIF yra grindžiamas paklausa, tačiau ESIF investavimo gairėse nustatyta, kad reikia dėti visas pastangas siekiant užtikrinti, kad investavimo laikotarpio pabaigoje būtų aprėpta daug įvairių regionų ir būtų išvengta perteklinės geografinės koncentracijos. Komisija ir Europos investicijų bankas įgyvendino keletą priemonių, kad užtikrintų tinkamą geografinę pusiausvyrą. Šios priemonės grindžiamos iš dalies pakeistu ESIF reglamentu (ESIF 2.0). Be kita ko, tai:

- tikslingesnė vietos informavimo veikla stiprinant bendradarbiavimą su nacionaliniais skatinamojo finansavimo bankais ar institucijomis, be kita ko, kuriant investavimo platformas ir stiprinant bendradarbiavimo modelius (pavyzdžiui, Europos investicijų fondo nacionalinių skatinamojo finansavimo institucijų nuosavo kapitalo platforma);
- Europos struktūrinių ir investicijų fondų ir ESIF derinimo palengvinimas;
- sustiprintas konsultacijų centro vaidmuo siekiant palengvinti projektų rengimą ir plėtrą, visų pirma mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir pereinamojo laikotarpio regionuose.

Be to, Komisija, Europos investicijų bankas ir ESIF valdančioji taryba reguliariai stebi ESIF remiamų investicijų geografinį pasiskirstymą. Siekiant padidinti skaidrumą ir atskaitomybę, kas mėnesį viešai skelbiamose ESIF remiamų operacijų ataskaitose ir metinėse ESIF įgyvendinimo ataskaitose pateikiama informacija apie geografinį pasiskirstymą.

4.5. VYRESNIŲJŲ PAREIGŪNŲ SKYRIMAS ES INSTITUCIJOSE

Europos Parlamentas ragina Komisiją ir kitas ES institucijas prireikus peržiūrėti skyrimo procedūras ir imtis papildomų priemonių, kad vykdant šias procedūras būtų padidintas skaidrumas, sąžiningumas ir lygios galimybės. 2018 m. rugsėjo mėn. surengta tarpinstitucinė apskritojo stalo diskusija buvo naudinga ir suteikė galimybę institucijų atstovams politiniu arba vyresniosios vadovybės lygmeniu pasidalyti informacija apie tai, kaip jie vykdo savo procedūras. Šia diskusija patvirtinta, kad būdas, kuriuo įvairios institucijos įgyvendina taisykles, yra tinkamas, be to, yra daug bendros geriausios patirties pavyzdžių. Visos institucijos turi tokį pat tikslą – įdarbinti, paskirti ir paaukštinti tarnyboje talentingus asmenis, atsižvelgiant į jų įgūdžius, kvalifikaciją ir patirtį. Komisija imsis atitinkamų tolesnių veiksmų pabrėždama, kad, kaip ir visos institucijos, ji veikia savarankiškai, neviršydama Sutartyse jai suteiktų įgaliojimų ir laikydamasi taikytinos teisės. Tai apima įgaliojimus priimti sprendimus dėl vidaus organizacinės struktūros, darbo tvarkos taisyklių ir paskyrimų tarnybos įgaliojimų vykdymo pagal Tarnybos nuostatus.

5. IŠVADA

Komisija mano, kad biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra yra itin svarbi siekiant užtikrinti atskaitomybę už patikimą ES finansų valdymą.

Komisija dės visas pastangas, kad prisidėtų prie nuolatinio ir konstruktyvaus bendradarbiavimo su Europos Parlamentu, Taryba ir Europos Audito Rūmais valdant ES lėšas.

Ji įsipareigoja įgyvendinti pagrindines rekomendacijas ir prašymus, pateiktus vykdant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą. Kai kurie iš jų jau visiškai įgyvendinti, o kiti dar vykdomi.

Kita daugiamete finansine programa suteikiama svarbi galimybė atsižvelgti į įgytą patirtį ir, *inter alia*, toliau paprastinti taisykles ir tobulinti bendrą veiklos rezultatų planą. 2019 m. rudenį bus pasiektas susitarimas dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos. Jis bus itin svarbus siekiant užtikrinti, kad ES politika būtų pradėta įgyvendinti laiku.

* * *